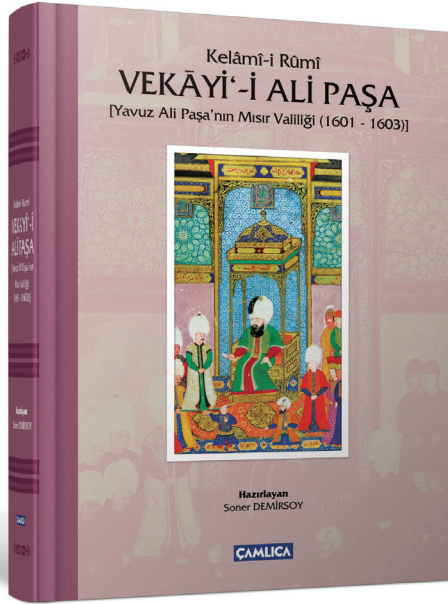

KELÂMÎ-I RÛMÎ, VEKÂYİ‘-İ ALİ PAŞA [YAVUZ ALİ PAŞA’NIN MISIR VALİLİĞİ (1601–1603)]

Neşre Hazırlayan Soner Demirsoy, Çamlıca Basım Yayın, İstanbul 2012, LXXVII+433+300 sayfa.

İlhan GÖK

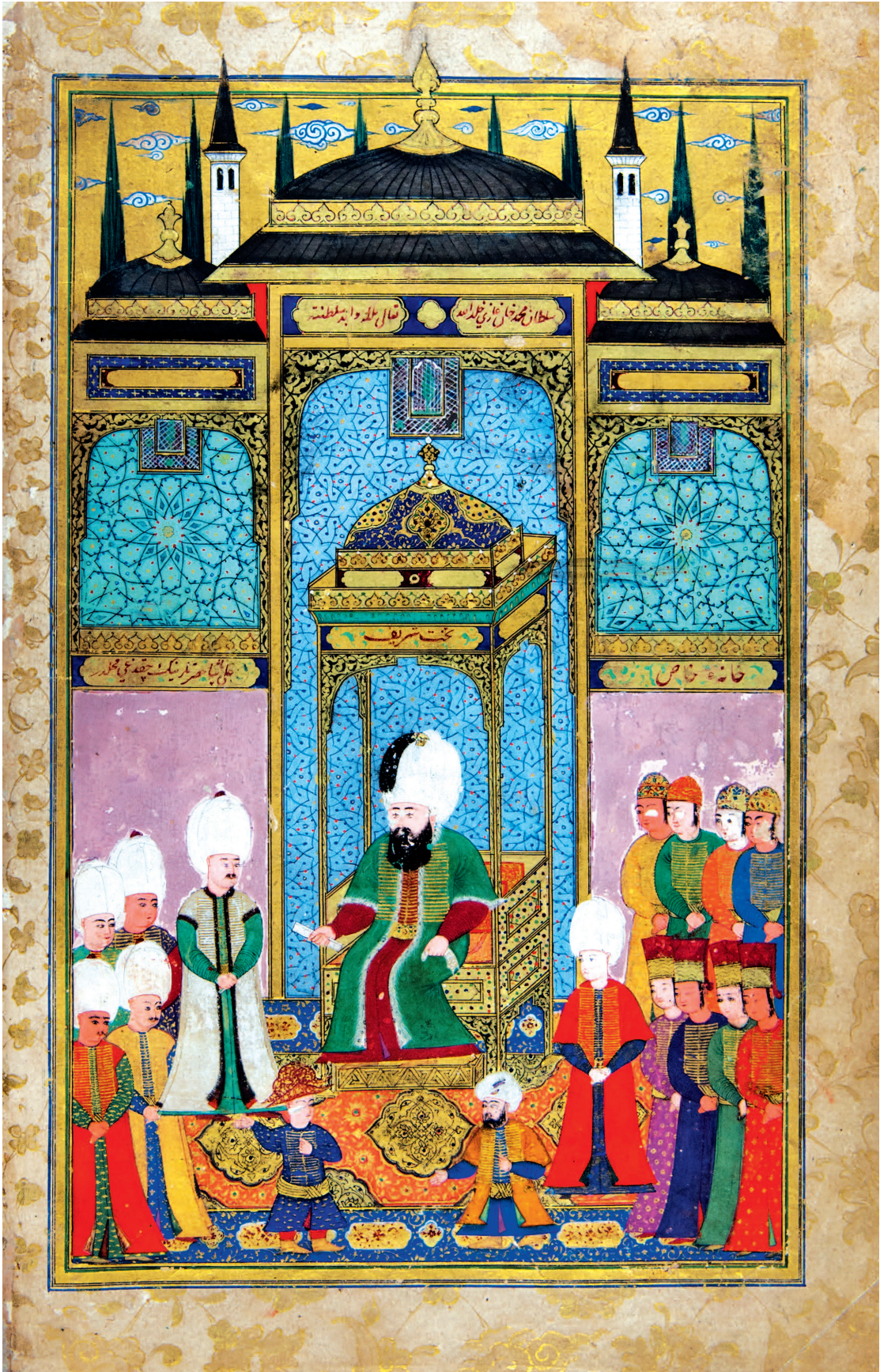
Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yeniçağ Tarihi Doktora Öğrencisi. E-posta: maviboztepe@gmail.com

Tarihimizi doğru öğrenmenin yolu öncelikle o devre ait eserlerin eleştirisi süzgecinden geçirilerek hazırlanmasından geçmektedir. Vekayinamele- rin birinci elden kaynaklar arasında müstesna bir yeri bulunmaktadır. Kelâmî-i Rûmî'nin edisyon kritik ve tıpkıbasımı ile ilim alemine kazandırılan *Vekâyi‘-i Ali Paşa* isimli eseri de bu minvaldendir.

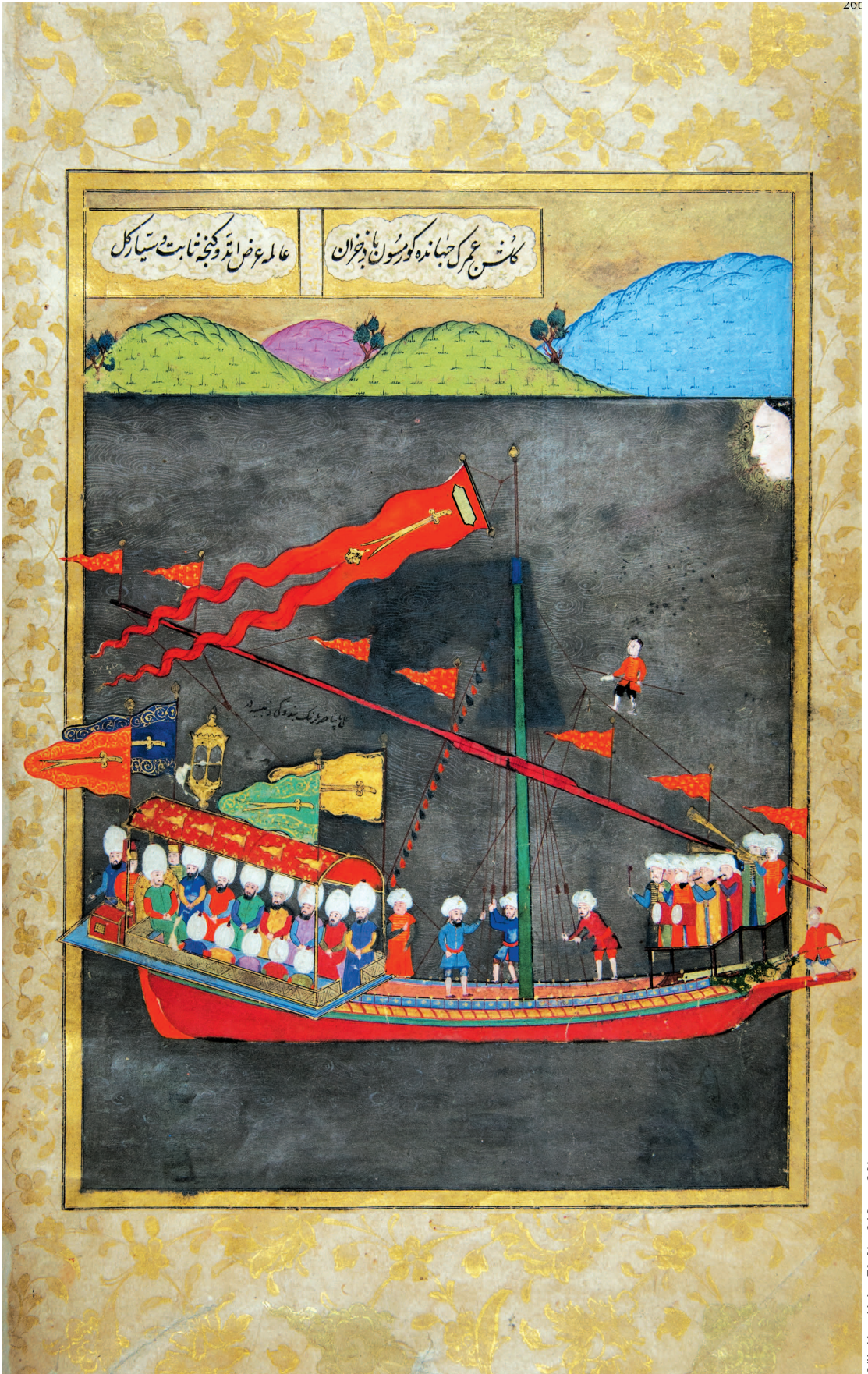
Vekâyi‘-i Ali Paşa adlı eserin müellifi olan Kelâmî-i Rûmî'nin hayatı hakkında bilinenler çok sınırlıdır. Mahlası Kelâmî olan müellifin ismi “*Mehmed b. Ahmed Beğ*” olarak belirtilmektedir. Yavuz Ali Paşa'nın Mısır'a vali tayin edilmesi ve sonrasında Paşa'nın buradaki icraatlarının anlatıldığı eser, birinci elden kaynak niteliğindedir. Muhtemelen Ali Paşa'nın isteğiyle kaleme alınan eser, Paşa'nın Sultan Üçüncü Mehmed tarafından Mısır'a vali tayin edilmesiyle başlamaktadır. İki yıl gibi kısa bir zaman diliminin ele alınmasına rağmen işlenen konuların çokluğu ile dikkat çekmektedir. Mısır'ın gelenek görenekleri, piramitler, Nil nehri ile ilgili batıl inançlar, nehrin taşmasının hesaplanması, Zehebiyye adlı mahalli geminin hususiyetleri, bayram kutlamaları, su dolapları, mesire yerleri öne çıkan mevzulardan birkaçıdır.

Eserin bir başka hususiyeti de tarihi olduğu kadar edebi bakımdan da son derece zengin olmasıdır. Bir münşi olduğu kadar şair yönü de son derece kuvvetli olan Kelâmî, eser boyunca ele almış olduğu konuya uygun şiirler söylemeyi ihmal etmemiştir.

Süil. Ktp. Halet Ef. Nr. 612 vr 5b

Sultan Üçüncü Mehmed Han'ın Ali Paşa'yı Mısır Valisi tayin etmesi

Ali Paşa'nın Nil Nehri kenarındaki köy ve kasaba halkını ziyaret ettiği Zehebiyye isimli gemisi

Onun bu şiirleri neredeyse bir divançe teşkil edecek hacimdedir. Kelâmî, eserinde pek çoğu mahalli asker ve devlet adamlarının da şiirlerine yer vermiştir. Yine bu kitap içinde yer alan ve Prof. Dr. Cihan Okuyucu tarafından eserin edebi değerinin incelendiği makalede, Ali Paşa'ya şiir sunan 55 şairin tek tek ismi belirtilmiş ve hayatı hakkında malumat verilmiştir. Eserin başka bir hususiyeti de buradaki şairlerin pek çoğunun isminin hiçbir şura tezkiresinde zikredilmemesidir. Bu da edebiyat tarihimiz açısından yeni bir zenginliktir. Roma rakamlarıyla belirtilen ilk 77 sayfada müellifin hayatı, eserleri, *Vekâyi-i Ali Paşa*'nın muhtevası ile Yavuz Ali Paşa'nın detaylı biyografisi sunulmuştur.

Vekâyi-i Ali Paşa on yedinci asır Osmanlı ve Mısır tarihi hakkında araştırma yapan herkesin görmesi icap eden bir eserdir. Bunun yanında yukarıda belirtildiği üzere hem edebi hem de tarihi kıymeti hazirdir. Gerek hayvan motifleriyle bezeli cildi, gerek

sayfalarındaki tezhibi, gerekse içindeki sekiz adet saray işi minyatürüyle güzel sanatlar bakımından da son derece önemlidir. Bu hususiyetleriyle birlikte edebiyatçı ile tarihçiler arasındaki transkripsiyon farklılıklarının önüne geçebilmek için tıpkıbasım da esere dâhil edilmiştir.

Tarih, edebiyat ve güzel sanatlar olmak üzere geniş bir kesimin istifadesine sunulan eserde nüsha farklılıkları belirtilmiş, metinde geçen ayet ve hadisler orijinal dilinde gösterilmiş ve dipnotta kaynaklarıyla birlikte Türkçe manası belirtilmiştir. Bunun yanında Arapça ve Farsça yazılmış şiirler orijinal alfabesinde dizilmiştir.

Kelâmî-i Rûmî'nin söz konusu eserini yayınlamak tarih camiamıza kazandıran ve bu sahada kaynak eser neşrine devam eden Çamlıca Basım Yayın ve çalışanlarını da tebrik ediyorum.

Sül. Ktp. Halet Ef. Nr. 612 vr 2a

Sül. Ktp. Halet Ef. Nr. 612 vr 1b